

40 anys d'èxit

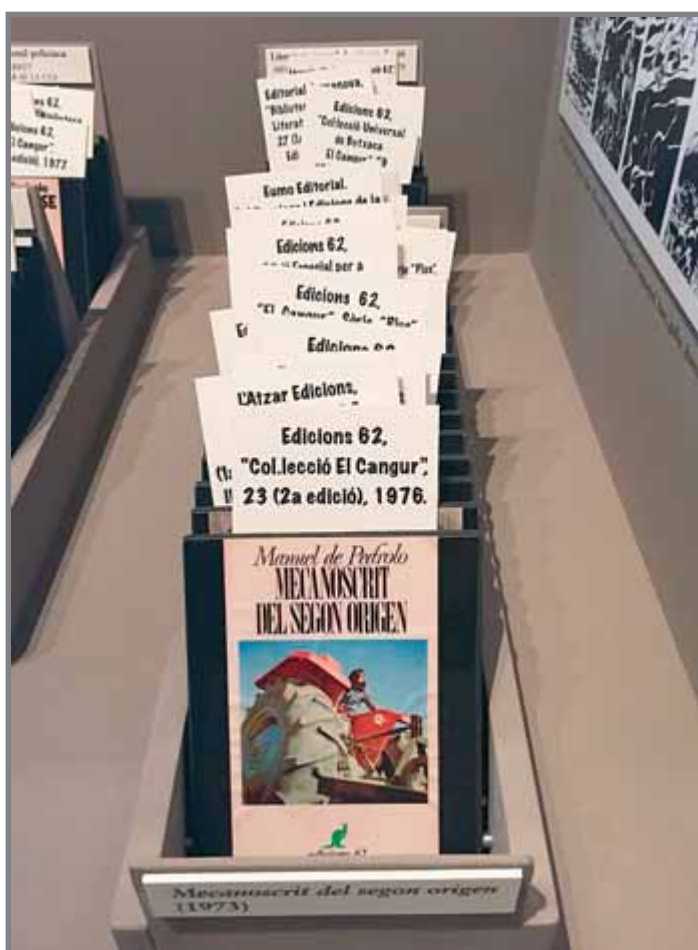
Tot i que el mateix Pedrolo la considerava una obra menor, el 'Mecanoscrit del segon origen' continua editant-se des de la primera edició, del 1974

Si no fóssim un país que ni país no és, que comença a vestir-se pel cap i no pels peus, no deixaria d'ésser curiós, per dir-ho amb suavitat, que un autor tan prolífic com Manuel de Pedrolo fos conegut sobretot pel seu *Mecanoscrit del segon origen* i no pas per algunes de les seves obres majors (*Totes les bèsties de càrrega*, *Acte de violència*, *Cendra per a Martina*, *Menterro en els fonaments*, o el cicle *Temps Obert...*, per esmentar només novel·les) que sembla que hagin estat injustament relegades a les lleixes de les biblioteques.

Ell mateix mostrava la seva estranyesa en el reportatge *Manuel Pedrolo. Avui es parla de mi*, de TVE-Catalunya: "El *Mecanoscrit* ha esdevingut un *best-seller*. [...] Als ulls d'una gran quantitat de lectors aquesta acceptació s'arrisca a fer-me passar per un autor d'un sol llibre i prou. Sí, sovint és com si la resta no existís. La qual cosa és prou insatisfactòria quan no es tracta, ni de bon tros, de la meva millor obra. No ho és. Ni s'atansa a les que jo considero més importants. De vegades lamento haver-la escrita."

La gran pregunta, doncs, és si de debò tenia raó en la seva anàlisi, si el fet que escrivís d'altres llibres de més entitat converteix, automàticament, el *Mecanoscrit* en menor; i, en conseqüència, si mereix o no la gairebé general consideració de novel·la de circumstàncies o de segona categoria, més vigent per raons extraliteràries que no pas literàries.

D'entrada cal remarcar que la majoria dels lectors no estarien d'acord amb aquesta idea, com ho posa de manifest que els anys l'hagin convertida, en constant competència amb *La plaça del Diamant*, de Mercè Rodoreda, en la novel·la més venuda en llengua catalana de tots els temps. Fins a tal punt que, des que es va publicar per primera vegada, a la col·lecció *El Trapezi*, d'Edicions 62, el novembre del 1974, ja són unes quantes generacions d'adolescents que se l'han fet seu, que s'han sentit identificats

És una obra de ciència-ficció, plena d'aventures

amb l'emocionant aventura iniciàtica de l'Alba i el Dídac.

Perquè, és clar, quan es compleixen vint-i-cinc anys de la seva mort i fa la impressió d'estar ben vist negligir o menysprear de manera global l'obra pedroliana, resulta senzill afirmar que l'única raó per la qual ha assolit un tal èxit és que fa anys que està inclosa com a lectura prescriptiva a l'ensenyament escolar, a l'ESO o a batxillerat. Entenc, tanmateix, que una tal afirmació no tan sols és simple (i simplista), sinó

injusta. I es pot desmuntar fàcilment: quantes obres han estat gaudint del privilegi de mantenir-se llargues temporades en la benaventurada llista d'aquesta mena de lectures sense acostarse, ni de lluny, a les xifres de vendes del *Mecanoscrit*? Quantes estaven vigents fa vint-i-cinc o quinze anys i ja no ho estan?

Si, com asseverava l'esmentada Rodoreda en una de les seves cartes a Joan Sales, "encara no s'ha trobat cap crític tan bo com el temps", hem de reconèixer que quaranta anys d'èxit ininterromput bé deu voler dir alguna cosa. I vol dir, segons el meu parer, que en escriure-la l'autor de l'Aranyó no només va obtenir una obra molt atractiva, d'un enjòlit creixent, que costa de deixar una volta l'has començada, sinó que va assolir adobar-la amb algunes llavors d'universalitat que la fan gairebé immune al pas del temps –si més no, per ésser més moderat, més immune que no pas tantes d'altres obres.

Per començar, és una novel·la de ciència-ficció, plena d'aventures, sorpreses i acció, però també és una obra iniciàtica. Iniciàtica, almenys, des de tres punts de vista. En primer lloc, i més obvi, el temàtic: com en tants d'altres gèneres, és Pedrolo qui s'encarrega de carregar-se damunt les seves espatlles la responsabilitat de posar les bases de la ciència-ficció a les nostres lletres.

En segon lloc, el dels mateixos personatges: l'obra ens narra el *Bildungsroman* o viatge iniciàtic vital o existencial de dos joves molt joves (Alba, de 14 anys; i Dídac, de 9) que, per la força de les circumstàncies, passaran, més de pressa que no convidria, de l'adolescència i la infantesa a la maduresa. Un viatge inesperat, complicadíssim, que els ha de deixar una pregona, indeleble marca; un viatge pràcticament per damunt de les seves capacitats, del qual és quasi impossible que en puguin sortir indemnes.

I el tercer punt de vista, i probablement el que explica millor la seva vigència, el dels lectors al qual s'adreça: per al jovent és,

Una imatge de les diferents edicions que ha tingut la novel·la des del 1974
JUDIT FERNÁNDEZ

MECANOSCRIT DEL SEGON ORIGEN
Manuel de Pedrolo

Editorial:
Edicions 62
Pàgines: 256
Preu: 11,95 euros

Reportatge